

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ IV.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 25-го Червня 1896.

Число 26.

Календарь.

Червень.	Ч.	Д.	К.
25	И.	Килины муч.	
26	И.	Елисей пр. Метод. патр.	
27	И.	Амоса. Бронима	
28	И.	5. по Сопш. Тихона	
29	И.	Мануила Немана	
30	И.	Леонтия муч.	
1	С.	Юды апост. Зосима	

Змѣстъ.

Вѣдъ Редакціи. — Справки „Союза“. — Справки колонизаціи. — Истѣи зъ краю. — Новинки. — Посмертныя вѣсти. — Справки робитничі. — Вѣщина. — Фелетонъ: Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинѣвъ. — Для хорого Феда. — Оглошениа.

Вѣдъ Редакціи.

Повѣдомляемо нашихъ предилатниковъ и всѣхъ амер. Русинѣвъ, котрі интересують ся нашою газетою, що зъ слѣдующимъ числомъ буде „Свобода“ выходить въ Мт. Carmel, Pa. Кромѣ змѣны мѣсяца, нѣяка друга змѣна въ издаваніи „Свободы“ не зайде. Та сама цѣна, той самъ напрямъ. Для того просимо всякій листы, дописи и гроши засылати на нову адресу:

„SVOBODA“,
Printing Office
Mt. CARMEL, PA.

**Звертаемо увагу на ад-
вертайзментъ правительства
канадйского FREE HO-
MESTEADS!**

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Приступайте! Приступайте!

Выдѣлъ нашего Товариства якъ и всѣ Русины по остатной Конвенціи „Союза“ могутъ сказати тѣ короткія, але правдивыя слова: „Союзъ“ забезпечивъ цѣлковито своихъ членѣвъ.

1. Товариство наше выплачуе посмертного \$500 а

за жену \$250, а се дуже поважна сума въ порівнянню до милого числа членѣвъ.

2. Наше Товариство предвидѣло всѣ нещастныя выпадки, калѣцтва, потовчєня и въ томъ забезпечило своихъ членѣвъ. На сегорочной Конвенціи ухвалено выплатити \$100 каждому членови, котрый-бы стративъ око, половину посмертного хто стратитъ одну руку або одну ногу, \$500 такому, котрый стративъ-бы одну руку и одну ногу, або обѣ руки, або ноги.

3. На голов. Конвенціи рѣшено отворити желѣзныи фондъ, котрый не давъ-бы нашому Товариству роспачи ся. Сей фондъ повстане въ такой способъ, що зъ 50 цен. мѣсячного буде відкладати ся що мѣсяца по 10 цен. вѣдъ каждого члена. Обраховано, що лишь при 1000 членахъ такой фондъ досягнувъ-бы за рѣкъ сумы \$1200.

Тожъ въ виду такихъ користныхъ для розвою „Союза“ ухвалъ відзывается до Васъ: „Приступайте якъ найчисленнѣйше до „Союза“.

Членѣвъ старыхъ просимъ, щобъ заохочували другихъ до вступлєня. Не зважайте на звичайныя нарѣканиа „планно робота нде“, впишѣть лишь пхъ, каждого стане на 50 ц. мѣсячно, а за нихъ буде спокойный о свою долю и свои родины. Приступайте!

Иванъ Глова
председатель.
М. Стефановичъ
секретарь.

Всѣмъ намъ знано, що наше Товариство „Союзъ“ се організація не братствъ, лишь поодинокихъ членѣвъ. Зъ той то причины труднѣйше есть удержати поря-

докъ въ господарствѣ Товариства. Однакожъ порядокъ въ проваждєню книгъ и рахункѣвъ есть конечный, если „Союзъ“ має постоянно розвиватись. Щобъ отже запобѣчи всякимъ неточностямъ, непорозумѣямъ мѣжъ членами а секретаремъ, особливо при выплачуваню посмертного, подаю членамъ и секретарямъ братствъ колька увагъ, до котрыхъ вѣдъ теперъ прошу завсѣгды застосовуватись.

1. К о ж д ы й секретарь братствъ, належащихъ до „Союза“ нехай зробить собѣ списъ всѣхъ членѣвъ братства зъ рубриками на мѣсяцѣ. Въ той рубрицѣ запише на каждомъ мѣтингу братства, чи и колько заплативъ членъ за даный мѣсяцъ. Если приступитъ новый членъ до братства, то треба его дописати въ томъ списѣ и зазначити, чи заплативъ вступине. Выступившого члена треба перемазати. Такъ выготовленный списъ прошу менѣ заслати сейчасъ по мѣтингу братствѣмъ.

2. Членѣвъ „Союза“, котрыхъ есть болѣе на одномъ плейсѣ, пропу, щобъ выбрали собѣ зъ помѣжъ себе одного або двоухъ людей, секретаря и касієра. Першій повѣдомлявъ-бы секретаря „Союза“, колько есть членѣвъ на томъ плейсѣ, хто заплативъ, чи хто хоче приступити. Черезъ другого посылали-бы всѣ члены разомъ свое мѣсячне до касы „Союза“. Такъ поступоване улекшитъ роботу секретаря „Союза“ и вынесе танне мѣсяцевыхъ членѣвъ при посылцѣ грошей.

3. Роблю уважными всѣхъ членѣвъ, що посля ухвалы сегорочной Конвенціи членѣвъ зъ мѣсячными вкладами не може залагати за болѣе, якъ за 3 мѣсяцѣ.

4. Секретарѣ братствъ схочуть менѣ донести, въ котру недѣлю водбуваеся мѣтингъ братства.

М. Стефановичъ
секретарь.

Приступили слѣдующі нові членѣ:

Mc ADON, PA.

Число въ гол. книгѣ:

1. Будаи Стефанъ	387
2. Сковранъ Даныкъ	388
3. Здубакъ Юрій	388
4. Кудей Иванъ	389
JERSEY CITY, N. J.	
5. Ступиницкій Павло	400
Mt. CARMEL, PA.	
6. Лашкодикъ Юрій	400

СПРАВЫ КОЛОНИЗАЦІИ.

Вѣдъ о зва.

ДОРОГИ БРАТЯ!

Понеже вже не разъ давались чути голоса, що членѣвъ хотѣ бы сколько грошей принѣвъ зъ Америкы до краю, то на свое не выйде, але ще втратитъ и въ довги залѣзе, — понеже дальше не одному вже обрыло робити тоту паньщину по фабрикахъ и майнахъ американскихъ, та свою працю запомагати чужій кишенѣ, понеже бы конецъ не оденъ хотѣвъ бы мати якийсь свой кутокъ, забезпечене на старость и забезпечене для дѣтей, — то товариство наше „Руско-Народный Союзъ“, що поставило собѣ за задачу робити все, що може выйти на добро руского народу въ Америкѣ, розваживши наведенныя выше причины, постановило занятися справою колонизаціи нашихъ людей и выбрало на конвенціи водбупшій ся дня 2. юнія с. р. до того особный комитетъ.

Комитетъ той заразъ на самомъ початку мусѣвъ взяти собѣ за задачу вынайти такую мѣсцевость, где бы земля, климатъ и т. к. були для нашихъ людей якъ найводповіднѣйшій, где бы возможно найлѣпшу землю было достати за найтаншій грошъ и где бы наши люди могли осѣдати цѣлыми колоніями, мати свои церкви, школы и т. д.

На всѣ тѣ такъ дуже важныя питання мае вже нынѣ комитетъ водповідъ, а то завдяки проф. д-ру. І. Олеськову зѣ Львова, и его книжочкѣ „О иммиграціи“ въ котрой подавъ вѣдъ вѣдъми цѣнныи информацией въ томъ взглядѣ.

Проф. д-ръ І. Олеськовъ прійшовъ до переконанія, що Канада есть найводповіднѣйшю для колонизаціи нашихъ людей, и комитетъ на подставѣ того воднѣсь ся сейчасъ до Канадйского правительства зъ жадаемъ якъ найточнѣйшихъ информации и возможныхъ уступокъ для нашихъ колонистѣвъ.

Правительство канадйске приняло ей жадаия комитету дуже прихильно и выслало своего спеціального агента, чтобы вѣдъ зъ Выдѣломъ „Союза“ трактувавъ въ той справѣ.

Агентъ той прибувъ вже 8. с. м. до Shamokin, Pa., где въ присутности Выдѣлу „Союза“ и другихъ людей зробивъ слѣдующу умову:

1) Що толькѣ членамъ тов. „Союза“ правительство канадйске дастъ всякій возможный зниженя.

2) Що въ мѣсці, где будуть осѣдати наши люди, безъ вѣдомости „Союза“ нѣхто инший осѣсти не може.

3) Що каждый членѣвъ высланный „Союзомъ“ доста-

не не лишь знижене цѣны вѣзды на тренахъ канадйскихъ, але и тутешныхъ американскихъ.

4) Що каждый членѣвъ буде мѣгъ взяти 200 фунтовъ рѣчей зъ собою за дармо; сли буде мати болѣе заплатитъ лишь половину належитости; цѣла (костюмерского) такожъ не буде плативъ на границѣ.

5) Що каждый членѣвъ достане 160 акровъ (113 морговѣвъ) землѣ, якои собѣ самъ выбере, за дармо.

6) Що на землю тоту достане по 3 лѣтахъ deed, т. е. земля тотъ перейде на его выключну власность; вѣдъ можетъ еѣ продати, дарувати и т. и.

7) Що на всякій будинки достане дерево за дармо.

8) Що сли збере ся 30 фамилій даруе рядъ 160 акровъ землѣ для церкви и священника.

9) Що сли буде 10 дѣтей въ вѣцѣ школьнѣмъ, выбудуе рядъ шкѣлу, на котру буде плативъ $\frac{2}{3}$ части, а громада $\frac{1}{3}$.

10) Що двоухъ делегатѣвъ достане тикеты за дармо.

До того треба ще додати, что тамъ податковъ жадныхъ нема, кромѣ того що на школу, что земля добра и что наши люди вже тамъ суть вѣдъ 2—3 лѣтъ засѣли — а 1. мая с. р. прибула нова компания выслана д-ромъ Олеськовымъ, въ числѣ 107 душъ. Кромѣ нашихъ иде тамъ много Французѣвъ, Нѣмцѣвъ, Англичѣвъ и др. Длѣтого, сли кто мыслить ити на правду на фармы, нехай не надумеся довго, бо може она мятатись доперва тогды, коли вже всѣ даровыя фармы будутъ розданы, а зѣстанутъ лишь тѣ, що на продажъ и то за цѣну що найменче \$480. Грошей великихъ тамъ

теперь не потреба. Кто бере 160 акровъ поля за дармо, той за \$200 до \$300 може порядно загосподаруватись.

А тѣ грошѣ, що не одному плѣснѣють въ куфрѣ — а скоро выдѣстане ихъ на свѣжій воздухъ, або поѣде зъ ними до краю — скоро розминуть ся, вложенъ въ господарство, въ фарму — моглибъ го зробити за 3 лѣта паномъ, бо за той часть мавъ бы вже каждый свой грунтъ, свою худобу и не потребувавъ бы жадного „баса“ слухати.

Такъ одже мѣркуйте Дорогі Братя, якъ кому ся любить „Союзъ“ зробивъ и робить дальше свое, а вы робѣть зновъ свое. Мѣркуйте, чи Вамъ добре ити на фармы, чи лѣпше въ фабрикахъ зѣстати. Намавляти когось годѣ. Но хто неправду мыслитъ-ити до Канады, нехай иише на адресъ John Glowa, Excelsior, Pa. и подасть ему слѣдующе:

1. Своє правдиве имя и прозвище.
2. Край, повѣтъ, село — звѣдки походить.
3. Число лѣтъ.
4. Имена и вѣкъ жѣнки и дѣтей.
5. Своє теперѣшнее занятіе и докладный адресъ.
6. Письменный, чи неписьменный.
7. Сколько лѣтъ въ Америкѣ.
8. Коли мыслить ити до Канады теперѣ ще, чи ажъ на весну (подати въ приближеню часть).
9. Чи належить ся ему что въ краю (сплата, поле, або что иншого) и что думаетъ зъ тымъ зробити.

На то всео муситъ каждый совѣстно водповідѣти, бо водповідѣти тѣ будутъ для загалу дуже важны и цѣкавы, а водповідѣ на питане

(Продолжене на другой сторѣ.)

НАРОДНЫЙ РУХЪ АВСТРО-УГОРСКИХЪ РУСИНѢВЪ. (1772-1896)

— НАПИСАВЪ

М. Павликъ.

(Дальше).

Григоровичъ умеръ 1845 р. Уже зъ напечатанныхъ словъ повыше про Григоровича видно, що такихъ щирыхъ прихильниковъ народу середъ тодѣшнихъ священниковъ було дуже мало. Въ цѣлой руской Галичинѣ Григоровичѣвъ могло бути ледви колька, и черезъ те розумѣе ся, заслуги ихъ коло усвѣдомлєня народу тымъ болѣйшій. Наибольша частина руского духовенства, выхованого въ семинаріяхъ, були зовсѣмъ не похожы на Григоровича. Ось що каже про рускихъ священниковъ передъ 1848 р. д. Фил. П. Св. (розумѣе ся, поправляю зъ де-болѣшого мову, котроу нѣхто не говоритъ): „Такъ выговудало ся, — каже д. Фил. П. Св. — молоде униатско-руске духовенство въ йосифинскомъ духѣ въ двоухъ семинаріяхъ — вѣдєньской и львовской. Его вѣкрѣпляли въ привязанѣ до уни и не доущекали, абы въ нѣмъ розвивала ся національна руска свѣдомость. Такимъ способомъ изъ сумѣшки униатско-польскихъ поглядѣвъ и вилыву австрійской политити склавъ ся власне въ 1800 до 1848 рр. типъ „рутенского“ попа. Такой поплъ бувъ привязанный до уни и душепѣтломъ водданный правительству. Пронявши ся

вплывомъ австрійской политити, вѣдъ чувъ свою належность до яконсе „рутенской націи“, та суть тои національности вѣдъ бачивъ у греко-униатскомъ обрядѣ. Вѣдъ говоривъ по польски та чуждавъ ся польскихъ національныхъ стремлѣнь и каждой минуты правительство могло рушити его противъ Поляковъ. Его въ семинаріяхъ не выховували по монашескому, а для жити. Черезъ те полюбивъ вѣдъ веселе жите, ставъ ласый до дотепѣвъ, пирѣвъ и забавъ и бувъ любымъ сотоваришемъ польского пана и нѣмецкого урядника, котрыхъ умѣвъ своими дотепами забавляти. Давнѣйшій „поплъ“, що оравъ поле, и его жѣнка зъ хусткою на головѣ, що ирацювала въ поли, пошли въ могилу. Ихъ потомокъ, выхованный у державныхъ школахъ, у реверендѣ, або въ модныхъ сурдутахъ, уже лишь доглядавъ своего господарства, въ свѣта-жѣ веселѣвъ ся въ товариствѣ пріятелѣвъ духовного и свѣтского стану. Въ жѣвковскомъ уѣдѣшло у поплѣвъ въ звичай устроювати въ мясницѣ польскій кулѣки, т. е. забаву вѣзду въ саняхъ до сусѣда въ гостѣ. Жѣнки поплѣвъ стали одягати ся „по европейски“ и пыльно выпытували въ сусѣдныхъ мѣстечкахъ, якій сукнѣ въ модѣ, боючись, що ихъ осмѣють жѣнки нѣмцѣвъ-урядниковъ, або панѣвъ, чтобы на бажане мужа, вмѣти пріймати гостей, и у нихъ назбирала ся цѣла бібліотека приписѣвъ у спороченѣ, польской мовѣ, якъ приготовляти стравы, печи торты и т. и.

Якъ-же жѣнка пона хотѣла блищать вышними великосвѣтскими манерами, то брала въ руки гитару и свѣвала польскій любовный пѣснѣ, водписавъ вѣдъ жѣнки мѣсцевого економа, або сѣдала за столъ до гры въ карты. Въ родинахъ

поплѣвъ розвила ся и скрѣпила ся одна нахильность, называема пенхольгома (знавцами душѣ) квієтизмомъ, т. е. нахильность до бездѣйства, супокійного, безжурного житя. Такой рутенецъ вѣткавъ вѣдъ усякихъ спорѣвъ, усякого напруженя духа и тѣла; его окликомъ стало ся: „Миръ зѣ всѣмъ“. (Диви: „Прикарпатская Русь — подъ владѣніемъ Австріи“ — написалъ Ф. И. С. Ч. І. Львовъ. Изданіе О. А. Маркова 1896 ст. 71—73.) Сй статѣ перпе печатались въ москаль-фильскомъ и понофильскомъ „Галичанинѣ“ — значить не вороги, а самы свои такъ кажутъ про наше поповство передъ 1848 р.

Честь руского поповства ратували товарищи Шапкевичъ. Головацкій выдавъ у Вѣднѣ 1841 р. народный пословицѣ, зѣбраный Илькевичемъ, а въ рр. 1846 и 1847 подѣ именемъ своего брата два выпуски „Вѣнка Русинамъ на обжинки“, де напечатано майже все те, що было въ „Русалцѣ Днѣстровѣй“. Тутъ додамъ еще словце про тодѣшню старшину духовну. Ректоръ семинаріи Яхимовичъ, нѣзавѣдъ въ свѣтѣ не хотѣвъ собѣ кунити пословицѣ Илькевича, котрій ему прпнѣсь бувъ префектъ Мих. Малиновскій, мужицкій сынъ, дуже прихильный рускому рухови. „Nie mogę i nie mogę“, твердивъ Яхимовичъ. „dla tego nie mogę, bo nie chcę“ (Яхимовичъ говорилъ по польски, якъ и вся тодѣшня старшина церковна). А митрополитъ Левцицкій не хотѣвъ прійняти І. вып. „Вѣнка“, що ему подало зъ Вѣднѣ зъ чельнымъ писемомъ, — и самъ написалъ на накетѣ: „Wird nicht angenommen“ (Не пріймаю).

Наренитѣ, Головацкій не выдержавъ. Самота на селѣ, розказуе вѣдъ. та невдачѣ й лиха доля товаришѣвъ сильно впливали на него, а

сусѣды доливали олію. Вѣдъ болѣвъ надъ невдачами товаришѣвъ, обурювавъ ся на рускихъ проводирѣвъ, лютивъ ся на ворогѣвъ руского народу и въ половинѣ 1846 р. написалъ про все те статью до „Slavische Jahrbucher“ п. з. „Die zustaende der Russinen in Galizien“ (Станъ Русинѣвъ у Галичинѣ). Розумѣе ся, Головацкій не подписавъ ся власнымъ именемъ, только „Гаврило Русинъ“, кинувъ листъ у поштову скринку въ Коломыи (що не могло звернути уваги властей, бо тодѣ Австрія належала до нѣмецкого союзу и Липскъ не вважавъ ся за границею). Головацкій написалъ свою статью потай вѣдъ сусѣдѣвъ и нѣкому въ свѣтѣ не признавъ ся до авторства. Се стало звѣстно ажъ у 1884 р.

Статья Головацкого така важна, що я еѣ тутъ переповѣмъ докладно.

Въ статѣ про „Станъ Русинѣвъ у Галичинѣ“, Головацкій вказуе на причины упадку галицко-русского письменства: бракъ порядныхъ проводирѣвъ, бракъ якогось осередка та органичнои звязи поодинокихъ частинъ Руси — звязи политичной и религіиной — бракъ потрібной моральной силы у руской интелігенціи, бракъ знаня любви до вѣтчины и пожертвованя. Народъ роздробленный, придавленный, безъ самосвѣдомости спитъ собѣ супокійно, а проводирѣ его вынарожденный и чужій ему, а урядъ дивитъ ся на се бачно байдуже, и посередно забороняе всякій рухъ, що мѣгъ бы збудити спячюго.

Головацкій показуе, въ якомъ мѣзернѣмъ стапѣ допала ся руска народность Австріи и колько фѣй нашкодили власны епископы. Австрія позаводила рѣжны заклады и школы, але тамъ

СВОБОДА

(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin st; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All communications should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, st,
Shamokin, Pa.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи и гроші про-
сити высылати під адресу:
To „Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, st.
Shamokin, Pa.

Наша газета виходить що-
тижня в Четверг.

Entered the post office at
Shamokin, Pa. as second
class mail matter.

У В А Г А.

Хочая приступити до „Со-
юза“ най поспішають вступи-
ти и місячно до касієра.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара
під адресу.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

Друкарня „Свободи“ вы-
готовляє дуже точно, скоро
и дешево всякі рѣчи, як:
тикетти на балѣ, выгравки;
статута для Братств; во-
додзвы, листы и въ загалѣ
всякій рѣч входячий въ кругъ
дѣляна друкарнѣ, въ мо-
вах: руской, польской и
словацкой.

(Продолженіе со стороны первой)

девяте, конечно для самого
коловіста. Не одному на-
лечить ся се абото зъ краю.
Поки вонъ ту и все збра-
еся вертати до краю, дося
тамъ роблять зъ тымъ що
хотять. Но коли чоловікъ
выбираеся до Канады разъ
на все — то мусить розпо-
рядитись своимъ маеткомъ,
що въ краю, и продати его,
дарувати, або що инше зро-
бити. Но самому чоловіку
зробити се трудно, бо або
не знае до кого зъ тымъ
удати ся, або сли удасть ся
до першого лѣшого лоера,
то той зодре го за шкѣри.
Длятого ту справу „Союзъ“
перенявъ на себе и „Союзъ“
умовить ся зъ однимъ лишь
совѣстнымъ адвокатомъ,
котрый бы, сли можна розу-
мѣвъ и по руски, щобы вонъ,
сли чоловікъ идучій до
Канады скаже: я маю два
морги поля въ краю, хочу
ихъ продати зробивъ все
для того чоловіка и за та-
нй грошѣ.

Часомъ трафить ся и таке,
що чоловікъ хоче дарувати
свое поле родинѣ, або одно-
му лишь еѣ членови, то и
въ томъ разѣ мусить розпо-
ряджене зробити, бо пначе,
ти що въ краю будуть ся
сварити надъ его маеткомъ,
за чубы водити и по судахъ
волочити, а вонъ мѣсто
добра, ще эле зробити ро-
динѣ.

Крѣмъ водповѣдей на по-
высшихъ девять пытанъ, ще
мусить каждый заслати въ
листѣ одного доллара. До-
лары ти будуть ужити на
выдане книжочкы опису-
ющей докладно землю и по-
рядки канадѣйскы, котру
каждый достане за дармо.
Слибъ який грошѣ по вы-
дане ще зосталися, будуть
присланы до фонду емигра-
ційного, взглядно колоні-
заційного.

На конецъ не треба здае-
ся и згадувати, що каждый,
що буде хотѣвъ користати
зъ улеченъ, який дае тов.
„Союзъ“ на подставѣ умо-
вы зъ правительствомъ ка-
надѣйскимъ. буде мусѣвъ
напередъ вписатись,
яко членъ „Союза“; 50
цнт. вступного и 50 цнт.
мѣсячного, сежь не такой
великій грошѣ, щобы не
можъ заплатити взаимъ за
тѣ полекцѣ, який дае „Со-
юзъ“ своимъ членамъ, хо-
тичимъ ити на фармы.

Тымъ и кѣнчиомъ нынѣш-
ну нашу водозву надѣю-

чись, що все Дорогій Братъ,
що мають стальной намѣръ
ити на фармы, сейчасъ ста-
нутъ голоситись на подану
адресу и сповнѣть все по-
ставленъ нами жаданя.

За комитетъ:
Иванъ Глова
О. Ө. Обухевичъ
О. Иванъ Арданъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

(Изда въ Чернибѣжѣ и въ Заставнѣ.
Вѣсти зъ колоній намытъ въ Бразиліи.
— Емиграція до Канады.)

Черновецкѣй патріоты Пі-
гулякъ и д-ръ Смаль Стоц-
кѣй скликали буи вѣча въ
Черновцѣхъ и въ Заставнѣ,
де розказували селянамъ
про потребу змѣны катастроу
грунтового, котрый-бы бувъ
справедливый для селянъ,
бо до теперь уряды и паны
дуже покривдали селянъ.
Заложили такожъ касу за-
даткову, до котрой приняи
за урядника бывшего ре-
дактора радикальных га-
зетъ п. Ваця Будзиновского.
Взагалѣ видно великій рухъ
помѣжъ буковинскими Ру-
синами, только, щобы такъ
ниженко не кланяли ся пра-
вительству.

Въ „Дѣлѣ“ пише О. Мих.
Мосора зъ Поручина коло
Нараева о письмахъ емі-
грантовъ зъ Бразиліи.

„Зъ моего села Поручина
— пише о. Мосора — вы-
шло торѣкъ до Бразиліи 8
родинъ, а до 40 душъ, зъ
сосѣднихъ селъ по 3—4 ро-
дины, зъ Нараева певно зъ
15 родинъ — все выѣхали
въ серпни минувшого року.
Оставши въ краю чекали
довго и зъ нетерпелівостію
вѣстѣй водъ своихъ зъ Бра-
зиліи, та не могли дожда-
тись. Якъ въ цѣломъ руху
эмиграційномъ, такъ и въ
томъ дѣлѣ потерѣли не-
винно наибольше священ-
ники. Мои парохіане по-
дозрѣвали мене, що я листы
зъ Бразиліи перехоплюю и
пало.

„Тымчасомъ доперва при-
кѣнци сѣдня прійшли два
листы до Поручина: одинъ
адресованый до мене, другій
до моего парохіанина. Тодѣ
люде стали перепрошувати
мене и высказали жалъ, що
мене подозрѣвали. Однакъ
тѣ два листы не заспокоили
загальнои цѣкавости. Зъ
нихъ довѣдалися мы лише:
1) що все зъ Поручина на-
ходятъ ся въ Бразиліи вку-
пѣ, въ Рио-Кляро, що кож-

дый зъ нихъ доставъ надъ
50 морговъ лѣса до корчун-
ку; 2) що тамъ дорожня
велика; 3) що по дорожѣ
колькоро малыхъ дѣтей по-
мерло; 4) що попытъ за
громами великій (писучій
просили сьвяковъ о належа-
нй имъ ще грошѣ); 5) що
не могли написати хутше,
бо ажъ при концѣ падала
правительство надѣляло
ихъ землею. Листъ наданый
въ Рио-Кляро 13-го грудня
1895 р. прійшовъ до Нараева
19-го сѣчня с. р., а рекомъ
и дованный комитетъ 500 рей-
совъ т. е. до повѣтора гуль-
лена. Якъ кажу — люде ве-
були вдоволены тыми листа-
ми; разъ тому, що не було
въ нихъ пописувано по-
дробнацѣ, який нашого чо-
ловіка живо интересуютъ
(н. пр.: де дѣти умерли и
кто ихъ ховавъ? що тамъ
дѣяты и т. п.), а по друге
тому, що переказали ся о
правдѣ, яку имъ представ-
лювано, що въ Бразиліи не
дають землѣ готовой, але
лѣсъ на корчунѣхъ, при-
чѣмъ треба богато вылити
поту, та й що тамъ дорож-
ня велика. Въ наслѣдокъ
того горячка эмиграційна по-
чала поволі остигати.

„Мы имъ зъ-воден на тѣ
листы водписали: щобы они
докладно описали намъ свою
подорожъ, водносны въ
Бразиліи, ставъ свой душев-
ный т. е. чи не банно имъ
за роднои землею? — и т. п.
Але доси надармо ждемъ на
водповѣдь. За те появило
ся симъ часомъ въ нашой
сторонѣ уже колька листовъ
писанныхъ по-наибольше
Нараева и зъ нихъ можемо
мати вже докладнѣйше по-
няте. Зъ одного такого ли-
сту подаю де-що до загалъ-
ной вѣдомости. Листъ той
(въ монѣ польской) писавъ
Антѣнъ Кинчель до своего
шуриня Иосифа Лабовского
въ Нараевѣ зъ Іагуари підъ
днемъ 22. марта с. р. „Тутъ
въ Бразиліи — пише Кин-
чель — есть такъ, якъ я
вамъ уже описавъ. Не вод-
писуютъ тутъ дѣдичства, якъ
то нееденъ думае, що тутъ,
скоро сюда прѣде, то фѣль-
варѣкъ зѣ слугами достане
або золота якъ ренето. О
нѣ, того нема. А зъ нами
такъ легководный прѣхали.
Даютъ тутъ грунты, даютъ
лѣсъ, даютъ и кампы, що
кто хоче, якъ до вподоби,
але коней, волѣвъ и людей
до обробленя не даютъ.“
(Зъ сего уступу видко, якъ

далеко сягало понятие на-
шихъ людей о Бразиліи,
коли гадали, що тамъ доста-
нутъ не лишь „фѣльварѣкъ“,
але навѣтъ слугъ-рабѣвъ до
обробленя землѣ, а самі
станутъ водъ разу „панам-
ми“). „Хто мае грошѣ, —
пише дальше Кинчель, —
той най собѣ купити и лю-
дей вынайме, а коли не мае,
най рисклемъ самъ копае.
Я нѣкого не намавляю, що-
бы сюда ѣхавъ, але заведѣй
тутъ собѣ можна раду дати
скорше, якъ въ Галичинѣ.
Дальше: коли будете ѣхати
колька родинъ, то щобыте
малы зъ собою такого чо-
ловіка, щобы умѣвъ по нѣ-
мецки, бо польскою мовою
не розмовите ся и можна
дуже ошукатись, а по нѣ-
мецки и тутъ въ Бразиліи
розмовитъ ся“.

Водтакъ Кинчель оповѣ-
дае, що вонъ мало маючи
грошей, дуже бѣдувавъ въ
дорожѣ, и жалусь на роднои,
що не запомогла его, а по-
томъ такъ дальше пише:
„Упоминаю васъ, мои любі,
щобы вы уважали на прика-
зане Боже: любі ближнего,
якъ самого себе, бо тутъ въ
Бразиліи Богъ рядить инак-
ше нѣжъ въ Галичинѣ. Дмѣ
вамъ прискладъ: ѣхавъ оденъ
зъ нами зъ повѣту терно-
польского, богачъ, нѣкій
Бутинскій, що продавъ
свою реальность за 3000 зр.
Отже я кажу до него: „Пане
Бутинскій, позичте менѣ
одного міля; ѣдемъ оба до
той самой провинціи, то я
вамъ воддамъ.“ А вонъ менѣ
на то водповѣвъ: „Я не беру
грошей, абы-мъ зичивъ, але
для себе, а вы, коли не мали
только, абы вамъ выстало,
то було не ѣхати.“ Коли-жъ
мы прѣхали на мѣсце, то:
хто мавъ зъ чимъ, похваля
на колоніи, а хто не могъ,
ишовъ на роботу, а вонъ
сказавъ: „На колоніи не
поѣду, бо далеко водъ мѣста,
а работникомъ такожъ не
буду; якъ бы хто хотѣвъ,
абы я радивъ, то добре, а
нѣ, то маю зъ чого жити и
ждати-мъ, доки менѣ не
трифять ся щось таке, якъ
я хочу.“ И не довго чокае:
доперва чотыри мѣсяцѣ, а
уже мало що мае. Прихо-
дитъ до фабрики тутъ, де я
роблю, щобы его приняи
на роботу, а панъ ему водъ
повѣвъ: „Иди до бѣса, бо-
гачу!“ Давъ бувъ ему робо-
ту на дорожѣ — то вже най-
подѣльша, — але якъ поба-
чивъ, що робить якъ за

напасть, не давъ ему боль-
ше работы, сказавъ, що мае
работу для бѣдныхъ, не для
богачѣвъ. Отже теперь не
знае, що зъ собою почати.
Коли-бъ хотѣвъ пойти на
колоніи, то цѣлый рокъ
мусить жити зъ готѣвки, бо
тутъ теперь зима настае, а
вонъ грошей уже не мае и
буде мусѣвъ самъ позичати.
Якъ Богъ хоче кого пока-
рати, то ему розумъ водъ-
бере. Отже ще разъ повто-
ряю, що нѣкого не намав-
ляю, бо не знаю, яка кому
доля выпаде.“

„Менѣ — пише дальше
Кинчель — тутъ лѣпше, якъ
въ Галичинѣ и якъ Богъ
позволитъ, то сподѣю ся ще
лѣпше, а въ Галичинѣ не
можна було сподѣватись
лѣпше, только що-разъ гор-
ше. (Треба уважати, що
Кинчель е работникомъ въ
Бразиліи, а не хлѣборобомъ,
а въ Галичинѣ справдѣ ро-
ботникови дуже эле.) Отже
кто бы ѣхавъ, най ѣде до
провинціи Рио Гранде до
Сулъ, бо то зъ климату
провинціи найздоровѣша. А
тѣ, котри не будутъ мати
трохи грошей, щобы зарази
поишли на колоніи, чи-то
ремѣсники чи прості ро-
ботники, нехай по дорожѣ
де лишитъ ся до работы, бо
тутъ запомоги не достане а
безъ грошей на колоніи
ити не може. Въ Рио Гранде
и въ Порто Ледро платять
лѣпше, якъ тутъ въ Ягуари,
бо тутъ мѣсто доперва бу-
де ся, то все тутъ бѣднѣ
и мало платять. Мы якъ
ѣхали, то насъ намавляли,
щобы мы осталися въ Порто
Ледро. Найподѣльшому ро-
ботникови платять тамъ 3—
4 мілі. А тутъ нема доб-
рыхъ ремѣсниковъ. Люде
мыслили, що тутъ все о
достануть и не будутъ нѣ-
чого робити, такъ якъ то
зъ старого мѣста рускій
священникъ (розумѣеся про-
нѣчно) говоривъ: „Якъ пе-
реѣдете черезъ воду, тамъ
заразъ е лѣсъ, а подѣ лѣ-
сомъ стоить панъ и кивае
пальцемъ, щобы йти до него,
а якъ прѣйди, то вонъ заве-
де троха въ лѣсъ и дасть
кавалѣкъ золота якъ рече-
то.“ А то того не було.
Прѣхали-сьмо подѣ лѣсъ
и черезъ лѣсъ, а пана не
було зъ золотомъ...“ Даль-
ше Кинчель описуе, який
теперь часъ въ Бразиліи
(22-го марта, коли писавъ
листъ, осѣня, двѣ короткѣ
а ночи холоднѣ и настае

зима, що тревая три мѣся-
цѣ: цвѣтень, май и червень);
водтакъ каже, що потрібно
имъ тамъ двоухъ ремѣсни-
ковъ: гончаря и гонтьяря,
особливо зручний гонтьяръ
дуже добрый мавъ бы зарѣ-
бокъ; а концитъ листъ тими
словами: „Писете менѣ,
щобы я памѣ на знакъ доб-
ра (въ Бразиліи) назначивъ
хоругѣвку зъ точкою. (На-
шій люде, боячись, щобы
наше правительство не пе-
реглядало листовъ зъ Бра-
зиліи та но нищило або
фальшувало, отже умовляли
ся зъ емигрантами, щобы на
зазначене доброго чи злого
житя въ Бразиліи робили
въ листѣ значки, фігурки,
якъ ось тутъ хоругѣвка зъ
точкою на знакъ добра.)
Все то неспотрѣбно; тутъ
все такъ е, якъ вамъ опи-
сую. Листѣвъ нѣхто не пе-
реглядае анѣ не перенісую,
а впрѣчѣмъ переказате ся
зъ сего моего письма, бо мое
письмо знють въ Нараевѣ
богато люде.“

„Зъ сего листу виходить,
що остаточно „всюда бѣда
однакова“... „Кому доля
дасть“, тому чи тамъ чи
тутъ добре; за моремъ не
мусить уже бути чоловіко-
ви такий граздъ, якого бы
и въ своемъ краю не знай-
шомъ...“

Въ „Gazet-ѣ Narodow-ой“
находимо листъ водъ одно-
го нашего чоловіка, а въ
томъ листѣ ось який зѣтскы
про той край, котрый нашъ
обламуемый люде не разъ
уважають якимъсь земнымъ
рѣсѣмъ. Деякій польскій га-
зетъ западѣмъ перекладывали
Бразилію и черезъ се по-
большили рухъ эмиграцій-
ный до краю, въ котромъ
пануе наибольшій неладъ,
де чоловікъ не мае пенише-
ты житя анѣ мытку, а о
томъ, щобы доробити ся
маетку, навѣтъ думати не
можетъ, хибѣ що мае великій
грошѣ, щобы могъ заложи-
ти фабрику. Бразиліи, се
край на понь дикій, а меш-
канцѣ еѣ зовѣтъ не водъ-
значуютъ ся попанованемъ
законовъ. Длятого партія,
котра хвилево дохопитъ ся
до власти, робить, що ѣй
сподобаетъ ся и гнобитъ у-
сѣхъ, хто до неи не нале-
жить. Нема тутъ правдивои
свободы, якъ на пр. въ
Швайцаріи або въ Сполуче-
ннхъ Державахъ побиноч-
ной Америки. Недавно при-
ѣхали люде зъ Галичинъ.
Ихъ выслано на мѣсце, водъ-

нѣгде не вчать по руски, а вчать по польски,
по нѣмецки, по латински, по грецки, по гебрей-
ски, по халдейски, по италіански! Выше гр.
кат. духовенство пошло, по смерти Иосифа П.
въ шляхецтво и латинство; руску мову вигнано
зъ университету, консисторіи и семинаріи; угор-
скихъ Русинѣвъ стали не прѣимати въ генераль-
ну гр. к. семинарію у Львовѣ, хотъ ся семинарія
выховувала добрыхъ австрійскихъ патріотѣвъ,
котры тымъ духомъ наповняли и народѣ. Поль-
ске письменство дуже причинило ся до сполю-
щеня рускои интелігенціи, особливо высшого
духовенства, котре навѣтъ горде тымъ, що пише
мовою шляхты, а не мовою своихъ овецѣхъ —
мужиковъ. Тому помагаютъ и урядники цѣсар-
скій, котры въ урядовыхъ письмахъ не вживаютъ
мовы руской, а вживаютъ у Галичинѣ мовы
польской, нѣмецкой, часомъ навѣтъ жидѣвской,
а на Буковинѣ нѣмецкой та волоскои.

Далѣ Головацкій доторкае ся св. Юра. Вонъ
зове его „осячимъ гнѣздомъ“, уважае его за
правдыву причину того, що Русины не розвива-
ють ся, за головне жерело ихъ духового завми-
раня. Св. Юръ перешкадае розвивати ся рус-
кому письменству, впливає безпосередно на
цензора рускихъ книжочкы, що часто радить ся
митрополиту. Такъ заборонено печатати навѣтъ
по церковно-славянскому статую (Француза) Ли-
мартена „Про обовязки духовного стану“, що
зробивъ свѣтскій чоловікъ, и то зъ польского
перекладу, напечатаного въ краевѣй часописѣ.
Окрѣмъ того, за якихъ 10 роківъ заборонено
печатати цѣлый рядъ найневинѣйшихъ статей,
якъ на пр. „Мужикъ яко міліонеръ“ (опера зъ
нѣмецкого), „Росправа про те, якъ Славяне грец.

обряду обчисляютъ Великденъ“ (пѣсѣя нѣмецко-
го), „Вибліяна Исторія“ (зъ нѣмецкого), урывокъ
изъ Конрада Валленрода (пѣсѣя славного поль-
ского писателя Міцкевича, перекладъ Падуры),
Падуры вѣршь до Днѣпра, перекладъ (изъ грец-
кого) Анавреона, (изъ польского) Карпінского,
Зоря альманахъ (Р. Днѣстрован), Руска Право-
пись Иос Левицкого, его-жъ 2-гій листъ про
руске письменство, Исторія Галичинъ, Исторія
рускои старшины духовной Гарасевича, Руска
граматика Лозинского и т. д. и т. д. При такомъ
гнетѣ водъ духовной старшины, каже Головац-
кій, що засуджуе найсмирнѣйшій въ свѣтѣ статѣ,
що не статю, только еѣ автора, его особу офи-
цное, важить, подозрѣвае — не можливе нѣяке
письменске жите, бо авторы не знаютъ, що и
якъ писати, тай знеохочуютъ ся. Ба, навѣтъ коли
статѣ поощастить ся выдержати чату цензуру, то
и тодѣ еѣ не пускають по три-чотыри роки.

Митрополитъ виненъ, що прихильниковъ
рускои народной справы мучили и мучать ты-
сячними способами (наводитъ ся случай зъ не-
пачатнымъ Василевичемъ). Св. Юръ загалѣмъ надѣ-
мѣру подѣляе польской шляхтѣ, выкидае не-
згоду межъ дѣдичами и рускими попами по
селахъ и обходить ся зъ попами майже деспот-
ично. Черезъ те впадала повага напшого духовен-
ства передъ селянами, тымъ больше, що селяне
нашѣ нѣколи не чули водъ митрополита руского
слова, хотъ вонъ не шляхтичъ, а простый попо-
вичъ. Митрополитъ подѣвъ деѣ фондъ для на-
родныхъ учителей, зложеный на его руки рус-
кимъ духовенствомъ, тратитъ свои 28 тысячъ у
рокъ мѣжъ иншимъ на таке, що соромъ и писа-
ти; колька разъ перешкодывъ внескова, щобы

пасторальне богословіе и катехитику духовнымъ
кандидатамъ, а пояснюване св. письма, духовну
науку и т. п. рускимъ семинаристамъ у Львовѣ
выкладали по руски. До того, митрополитъ за-
боронивъ сѣй менажерѣ (семинаристамъ) читати
якій небудь книжки.

„Сумно то для народу — кличе Головацкій
— коли негоднѣ люде чужои народности его
народность топчутъ ногами; та далеко, далеко
сумнѣйше, коли выродокъ поре груди роднои
неньки. На жалъ, мусимо се сказати про нашъ
народъ; вонъ ховае въ своемъ лоуѣ за много
такого гадя, такихъ духовныхъ дусителѣвъ народ-
ности, котры вартѣ повного безсмертія, только
побѣжъ Герострата*), бо святѣяна народности до-
росна, тысячу разъ дорожше водъ святѣнѣ
Діавла“.

Отсе головнѣй причины того, що Русины не
розвиваютъ ся. Побѣжъ — те, що докторы (бо
гословія) и профессеры Русины нѣчого самі не
починають, дивлять ся на свою старшину, а
вренѣтъ боять ся, абы хлѣбъ не стратити.

Далѣ Головацкій говоритъ про школы.
„Чому — пытае вонъ — такъ тяжко заводити
народнѣй школы и чому не приносятъ дѣйсной
корысти тѣ, що вже е? Въ школахъ трішля-
ныхъ, котрыхъ по мѣстечкахъ е богато, хотъ и
ше далеко не досыть учать по нѣмецки и по-
польски, нѣгде не вчать по руски, хотъ далеко
больша частина обовязанныхъ до школы дѣтей и
майже все тѣ громады — рускѣ“. А повѣтали тѣ
тривіальнѣй школы по мѣстечкахъ ось якъ: „По

высокій постановѣ прѣвзидитъ на пр. красный
декавъ обряду латинского*) и який тамъ
окоужный комисаръ у мѣстечко чи село;
мѣсцеву старшину и рускій громады скликають
разомъ и окоужный комисаръ заявляє имъ страш-
ну новину, що прѣйшла постанова, щобы въ
ихъ селѣ була заведена нѣмецка школа“,
„и щобы каждый мужикъ мусить туды посылати
свои дѣти. Переляканы водъ знѣмченя мужики
скрикують тревожно, що радо все зробить и
заплатять, абы только свѣтла комісія водвернула
водъ нихъ се лихо. По довгому, про око, вагано,
присае вренѣтъ комисаръ ласкаво на те, що гро-
мада обовязуе ся платити контрибуціи по 10—20
кр. у рокъ водъ каждого нумеру дому, а гро-
мада ще й прерада такому неволичному выку-
пови. Тодѣ робить ся документъ, що громада
N. N. добровольно обовязуе ся платити только
и только на удержане школы привіальной въ
мѣстечко N. Имена письменныхъ войтовъ под-
писуютъ ся безъ церемоніи и такимъ чиномъ
обовязуютъ ся 2, 3 и 4 милѣ воддаленѣ водъ
мѣстечка громады. Коли се стало ся въ цѣломъ
окоужѣ, О. деканъ доставъ похвальный декретъ,
комисаръ выше мѣсце, а бѣднѣй народъ — не-
потрѣбный тигаръ на плечѣ, бо нѣякъ неможъ
посылати такъ далеко свои дѣти до школы, тымъ
чисомъ, якъ навѣтъ блисній села они мали ся
повѣрати ихъ на половину нѣмецкому учителю-
ви. Такимъ чиномъ у тыхъ школахъ учили ся
только панскѣ та жидѣвскѣ дѣти!

(Дальше буде).

*) Геростратъ не мавъ чимъ прославити ся, та подпаливъ свя-
тыню Діани — дуже величаеу. М. П.

*) Тодѣ школы въ Галичинѣ были водъ лат. консисторіею. М. П.

далене о кілька миль вѣдъ Куритиби, головного мѣста Параны. Въ мѣсцѣ томъ, однакѣ были скалисты горы, а на скалѣхъ, розумѣе ся хлѣбъ не родить, тожъ одинъ повѣстали, а другіи поили до кенондза Смолухи на порадѣ. Сей написавъ просьбу до губернатора, чтобы выдано имъ нѣмнѣ мѣсця. Замѣтьте водновѣдъ губернаторъ заразъ казавъ кс. Смолуху арештувати за те бунѣмъ, що намовляе емігрантѣмъ до втеки.

Зѣ вѣхъ краѣвъ Бразиліи въ одной Паранѣ закладають ся колоніи рѣльничі; тутъ эмігранты, що дѣстали землю, мають надѣю, що може хотѣ внукамъ ихъ лѣтше буде якъ въ Галичинѣ. Въ каждомъ нѣмнѣ мѣсцѣ нашій эмігранты стають невольниками пинѣмъ, що садять великій плантаціи кавы.

Лишь тѣ эмігранты мають ся добре, котрі давнѣше прибули до Параны и осѣли недалеко мѣста. Вправдѣ треба дуже гноити лиху землю, однакѣ праця на рѣльнѣхъ добре оплачуе ся, бо въ мѣстѣ можна все продавати дуже дорого. И такъ пѣнь літра молока коштуе 12 кр., головка канусты 12 кр., живѣ оскѣпихъ 25 кр., на весну 50 кр., 12 яецъ 60 кр., десять літрѣвъ бирѣволь, або одна бразилійска кварта 90 кр., въ лѣтѣ лише 50 кр.

Парана се край гористый, має ледѣ два шляхи зелѣзницѣ, гостивцѣвъ жадныхъ, лише стежки. Вѣдять тамъ мулами, котрыхъ хѣдъ дуже повольный. Лишь потребуе два мѣсця йти таку дорожю, якъ зѣ Львова до Тернополя. Эмігрантѣвъ уважають въ Бразиліи за худобу; жовитѣры бразилійскі бють и знущають ся надъ ними дуже часто, а станути въ ихъ оборонѣ не можна, бо буде те саме, що зѣ кс. Смолухою.

Порадити мѣгъ бы тутъ лише высланный зѣ Австріи урядникъ-конзуль. Але правительство австрійске зѣ высланемъ конзуля зовѣмъ не кванить ся. (Ажъ теиеръ має заложити консулять въ Куритиѣ. Ред.)

Найлѣтше ще выхѣдять тутъ ремѣшники. Шевцѣ зарѣблюють вѣдъ 2 до 3 злр. на день, мулирѣ 3 до 4 злр., такъ само столярѣ и кравцѣ. За те одежа дуже дорога: одна сорочка коштуе 4 злр. 50 кр. а найподрѣтше суконне одѣне 40 злр., пара черевикѣвъ 10 злр. Кто може вести варетать на власну руку, сей ще чогось добробитъ ся, але хто працюе на другихъ, того ще больше зѣдрутъ, якъ въ Галичинѣ.

Зачуваемо, що на другій мѣсцѣ велике число нашихъ людей, зѣде ся до 200 родичѣвъ вѣдѣ до Канады, а зѣ ними О. Остапъ Нижанковскій, звѣснѣй дірігентъ и композиторъ. Вѣдѣ дуже драгитва наша Рутеніи въ Галичинѣ, если не може у себе знайти водповѣдного мѣсця для такого потрібного для нихъ чоловіка, якъ О. Нижанковскій. Нашіи люде пишуть зѣ Edmonton District, Канада, що имъ тамъ добре поводитъ ся.

НОВИНКИ.

— Новый транспортъ нашихъ людей зѣ Галичины выѣзжаетъ 5. юлія до Канады, а зѣ ними О. Остапъ Нижанковскій.

— Въ Нью Йорку завязалось нове братство руске п. им. св. АА. Петра и Павла.

— Дня 30. мая с. р. водбулось благословеніе церкви въ Beaver Meadow, Pa. Благословеніе церкви довершивъ О. К. Гуловичъ при участіи ОО Г. и В. Мартяковъ. Провѣдъ выголосивъ О. Г. Мартякъ.

— Опожогенный приходъ по О. А. Камѣньскимъ въ Wilkes Barre, Pa., обнявъ О. Н. Шерегелѣй, котрый недавно приѣхавъ зѣ Угорскои Руси.

— Соціалъ-демократъ К. Дольскій ѣздитъ теперь колоніи польскій въ Спол. Державахъ, держитъ водчичты, организуе чисто робѣтничій тов. польскій зѣ закроемъ соціалістичнымъ, вказуи на конечну потребу такихъ товариствъ для обороны интересовъ робѣтничей класи противъ капиталистовъ. Розумѣе ся, що праса польска консервативно-клерикальна не щадить особы К. Дольского и на свѣдѣ выпрактикованій польско-американскій способъ обидуе его найогрѣднѣйшою грязею, а вѣдѣ себѣ нѣчого позитивного не въ силѣ поставити, крѣмъ лайки, котра вѣдѣ каждому дуже обрѣдла.

— На конвенціи републиканской партіи въ St. Louis поставлено кандидатомъ на президентъ Спол. Державъ McKenley. Зѣ той нагоды переповненій газеты рѣжными вѣстками зѣ его житія, появились портреты его, жѣнки и дѣтей и нынѣ каждый американецъ знае вѣдѣ докладно кѣлько выжить будучій президентъ, якого зросту, що вѣсть, що пе и т. д. Заграничній, европейскій газеты, а особливо испанскій не мають до McKenley особы не тѣлько довѣрія, але навѣтъ зауважѣня. Кажуть, що якъ засѣде McKenley въ „бѣломъ домѣ“, то певно буде война! А Русины що? А щожъ-бы, нѣчого — звѣчайню, якъ Русины. Незадовго выборы, а они навѣтъ о панери американскі не старають ся; роблять собѣ по майнахъ, брѣхахъ и фабрикахъ тай чекають спокѣйно пейды, щѣбъ кекомъ пива, або гальономъ вискидушу звеселити. Анѣ не въ думцѣ имъ, що якъ не будуть сѣзізанами, то и нѣкекъ не зарѣблять, бо нѣхто не дастъ работы. Вѣдѣ тѣмъ мѣсцѣ часу мѣте, щѣбъ выбрати амер. папери, бо пѣсля права треба бути 90 днѣвъ сѣзізеномъ, щѣбъ можна голосувати. Ану Русины, киньте ся по папери, найне называють васъ вѣчно: Hungarian!

— На мѣсцѣ кардинала Сатолengo має прійти мнѣр. Logenzelli. Чи се певно, годѣ знати, бо хтожъ може докладно знати, що тамъ въ палатахъ Ватикану за раду радять. Може нашъ рускій кардиналъ прійде до Вашингтону? — хто то може знати.

— Поляки казали разѣ що Наполеонъ І. бувъ Полякъ — а у то була правда, але щѣбъ „Dzennik Polski“ въ ч. 145 твердивъ, що McKenley Полякъ, то вѣдѣ дуже смѣшно.

— Нынѣ, т. е. 25. юнія водбуває ся конвенція „Кат.

Пенсильв. Едноты“ въ Free-land, Pa. На той Конвенціи мають деякі священники гр. кат. обрядъ, при помочи своего головного дорадника О. Протоерея Товта заложити нове руске товариство. Не хочемо вѣрнѣти, щѣбъ могло щѣсь подобное стати ся, бо досѣ вѣдѣ безголова перетерѣла наша бѣда на амер. Русѣ. Если-жъ той фактъ стане ся, то мы не зѣлишмо подати ширшѣхъ поясненѣвъ, зѣ якихъ причинъ роблять тѣ люде комедіи на шкѣрѣ невинного, руского народа.

— Д-ръ Миколайчикъ (F. J. Meek), котрого оголошене все вычитаете на послѣдній сторонѣ, зѣставъ поставленый на кандидата на конриера для повѣту напного Northumberland зѣ стороны партіи демократичной. Понѣже той докторъ тѣшатъ ся довѣрѣмъ и симпатією у вѣхъ народностей, тожъ треба спѣдѣвати ся, що при будучихъ выборахъ впадуть на него вѣдѣ голоса, а особливо рускій.

— Въ Minersville, Pa. водбуде ся 4. юлія с. р. посвящене угольного камня подѣ будову новой руской церкви.

— О. Т. Обушкевичъ заложивъ въ Mayfield, Pa. Братство тверезости. Часъ-бы вѣдѣ, щѣбъ за тѣмъ прикладомъ поились вѣдѣ священники.

— Посмертій вѣсти.

Стефанъ Фрицкій, лѣтъ 21, безженный, пробувъ 4 роки въ Америкѣ, родомъ зѣ села Жидѣвске, повѣта Ясельского въ Галичинѣ, зѣставъ забытый въ майнахъ компании „Delaware & Hudson“ въ Mayfield, Pa., дня 18. с. м. Небѣщакъ не належаъ, анѣ до Братства, анѣ до „Союза“.

Вѣчная ему память!

— Справы робѣтничі.

— Olyphant, Pa. Робѣта поправила ся троха, но не дуже, есть однакъ надѣя, що въ короткомъ часѣ буде лѣтше.

— Elmira, N. Y. Робѣта у насъ иде добре. Робить ся на колѣхъ, а кѣлькохъ нашихъ людей працюе въ фабрицѣ байсѣкльѣвъ (bicycles). Въ короткѣ отворять ся ту инші фабрики.

— Pittsburg, Pa. Фабрика стали и цѣвѣвъ (гвоздѣвъ) въ Beaver Falls зѣстала въ якійсь часъ замкнена. Больше якъ 600 робѣтничѣвъ страило робѣту.

— Bradock, Pa. Въ одной зѣ фабрицъ компании Согнегѣ наступили въ тѣхъ дняхъ двѣ эксплозии, при котрыхъ одѣнь чоловікъ смертельного, а кѣлькохъ людей тяжко пораненныхъ зѣстало. Стара фабрика пинѣ колѣйовыхъ въ Edgar Thompson зѣстала замкнена на протягъ 4 тѣжнѣ, черезъ що 1500 робѣтничѣвъ зѣстало безъ работы.

— Taylorville, Ill. Тутешній брѣхъ зѣстали черезъ огонь знищѣній, а 85 робѣтничѣвъ занятыхъ працею въ брѣхахъ находило ся черезъ кѣлько годѣвъ въ небезпечѣствѣ житя.

— Hazleton, Pa. Коло мѣщевости Laurel Hill недалеко Газелтону, розпочато того понедѣлка будову новой брѣхи. Контракторъ James Kressly зѣ Wilkes Barre, Pa. зѣобязавъ ся выконча-

ти тую будову въ протягъ 5 мѣсѣцѣвъ. Брѣха тая буде перерабляла 2000 тоннъ угля денно, отже богато робѣтничѣвъ дѣстане роботу. Брѣхи належаъ до Lehigh и W. B. компании въ околицѣ Газелтону не будутъ робити до 1. юлія. Больше якъ 800 людей буде безъ работы.

ВСЯЧИНА.

Гей, гей, старіи часы! — Року 1230 по разѣ першій спавъ англійскій король на ложку зѣ сѣнникомъ. Передъ тѣмъ спавъ на голой досцѣ. 1246 р. дома въ Лондонѣ были крыты лишь соломоу, тогды не знали ще ничѣ о коминѣ. Возѣвъ ще не було, ѣздили на коняхъ. До року 1220 не платили грѣшми, лишь бавовною, корѣнемъ и шкѣроу. Першій золотій грѣшь появилъ ся въ Англіи р. 1344.

Минушого тѣждня оглядали Питсбургскій лѣкарѣ особливій оказъ мушчы-бабы. Була то Stella Lawrence, водѣ головы до стану жѣнщина, водѣ стану въ долѣ мушчина. Голова и руки въ неи дуже дѣлѣкатні. Убирала ся по жѣнски. По докладномъ осмотрѣ водѣ ставили его власти до Иостону, родинного его мѣста.

Французскій писатель Емилъ Золя має рѣчного доходу около 288.000 франк. Не знати, якъ довго треба ще ждати щѣбъ рускій писатель дождавъ ся такого постѣйного доходу.

Въ Eldon Iowa, зѣвѣдъ священникѣвъ костела конгрѣсionalного, выбравъ на священника въ той мѣсцевости паню Е. К. Miller, котра водѣ двоухъ лѣтъ сповняла добровѣльно сей урядъ при томъ костелѣ.

— На доходѣ церкви въ Mayfield, Pa.

Парафія въ Mayfield, Pa. устроуе дня 23. юлія с. р. „екскурсіонъ“ на доходъ свои церкви въ побликомъ паркѣ „Fargieue“, коло Carbondale, Pa. На той забавѣ буде грати банда руска зѣ Mayfield, Pa., а до танцѣвъ буде пригравати знаменита оркестра зѣ Олифанту. На ту забаву просимо вѣхъ Русинѣвъ мѣсцевыхъ и околичныхъ. Тикеты на мѣсцевѣ забавѣ дуже тѣни. Навѣтъ зѣ Scranton, Pa. стоить вертѣтѣ тикетъ всего лишь 80 цѣт. Приѣдѣте Братя, а добре забавите ся.

Рада церковна.

Въ редакціи „Посланика“ въ Лаппинѣ почта Берѣжаны въ Галичинѣ можна дѣстати молитвословѣ друкованный латинскими буквами подѣ заг. „Pid krestom“. Много у насъ есть Русинѣвъ, котрі не выѣють читати рускихъ буквъ и зѣ той причины уважають польскихъ, або словачскихъ молитвословѣвъ. — Кто-бы хотѣвъ такий молитвословѣ мати, най зѣголоситъ ся до Редакціи „Свободы“.

Dr. JOHN SZLUPAS, Office: 421 Penn Ave Telephone: 1613. SCRANTON, PA. АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякіи хоробы въ короткомъ часѣ и успѣшно. Поручаемо сего доброго лѣкара нашимъ братамъ Русинамъ.

ОГОЛОШЕНЕ.

Читайте довре и шѣркуйте!

Вѣдѣ друкуе ся „Календаръ“ тов. „Союзъ“. Та книжка повинна находити ся въ хѣтѣ каждого пѣсменного амер. Русина. Будуть образки, повѣстки и научній статѣ. Кто хоче мати „Календаръ“ най напередъ зѣголоситъ ся на адресу: Rev. Nestor Dmytriw P. O. Box 599 Mt. Carmel, Pa. — „Календаръ“ буде стоить 50 цѣт. Чистый дохѣдъ назначеный на жѣлѣзный фондъ тов. „Союзъ“. Зѣголосуйте ся напередъ, бо потѣмъ може не стати, якъ мало выдрукуемо.

Юрій Сѣнява. (GEORGE SIENIAWA) ОЛИФАНТЪ, ПА.

Одѣнь рускій салѣонъ на цѣль Олифантъ. Дѣстанешъ тамъ все, що зажадаешъ. Хочешъ напити ся найлѣтшого свѣжого пива всякого гатунку, чи бутелькового, чи на шклянки иди до Юрка Сѣнявы!

Хочешъ выпити порядну шпанапѣрку доброи виски вступи до Сѣнявы!

Есть темперенсомъ, та и у Юрка Сѣнявы угасишь свое прагнѣне, чи то сайнедѣвъ, чи содавотеръ, чи другими безъалькоголовыми напоями.

Крѣмъ того тримае вѣдѣ конѣ и каричи. Коли маешъ потребу зѣднати каричи чи то на весѣле, чи крестины, чи на похорѣны, удай ся до Юрка Сѣнявы, а вѣдѣ во всемъ выслужитъ тобѣ.

Не забывайте братя на своего брата ЮРКА СѢНЯВУ въ Olyphant, Pa.

Основане въ Олифантѣ Товариство любителей музыки (складаюче ся изъ 10 членѣвъ) подѣ назвою:

„Русско-славянска музыка“ (оркестра)

грае зѣ потѣ подѣ управительствомъ Ювенали Обушкевича на смычковыхъ инструментахъ, — хороши рускѣи, словенскѣи, польскѣи, венгерскѣи и англійскѣи танцѣ и марши.

Кто изъ крайнѣвъ Русинѣвъ, Словаковъ, Поляковъ желѣтъ-бы собѣ на весѣляхъ, Екскурсіяхъ, балѣхъ хорошей музыки, най удасть ся на адресу:

Juvenal Obuszkewicz & Co. OLYPHANT, PA. P. O. Box 388.

О. MURDZA & BROS. О. МУРДЗА и БРАТѢ.

46. Second st. MT. CARMEL, PA.

Тѣлько одѣнь рускій шторѣ на цѣле мѣсто. Всякій товари найлѣтшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купуйте люде у своего, кѣе часть покупѣта жадѣвъ.

Знаменитый кравецъ BARTOLOMEJ MADRY, 822 Race str. SHAMOKIN, PA. (коло польского костела.)

Всякого рода убраня робить дуже добре, пѣсля найновѣйшой моды и дешево. Робить въ часъ всякѣй замовленя и дае найлѣтшій матеріи, а помямо того дуже тунѣ. Цѣлы убраня по чавши водѣ \$12.00 и выше, снѣднѣ водѣ \$3.00 и т. д. Въ его робѣтны робить нашъ Русинѣ Петро Кузмицъ.

FREE HOMESTEADS OF 160 ACRES!

ДО КАНАДЫ!

Хто хоче мати свою землю, кто хоче бути добрымъ господаремъ, кто хоче бути паномъ, а не наймитомъ чужимъ, най выбераетъ ся до КАНАДЫ. Тамъ дае правительство даромъ 160 акрѣвъ (113 моргѣвъ) доброи землѣ, дае даромъ дерева на будѣвлю будынкѣвъ, якъ на дарованныхъ акрахъ дерева пригодного на будѣвлю не булобъ. По трѣхъ лѣтахъ дають deed и вѣдѣ земля стае власностію чоловіка.

Податкѣвъ, крѣмъ такѣмъ на школу жадныхъ нема и то лишь 1/3 часть платитъ на школу громада, а 2/3 части правительство.

Вѣдѣ для 10 дѣтей правительство будѣе школу, для 30 фамілій дае 160 акрѣвъ для церкви.

Подорожѣ до КАНАДЫ дуже мало коштуе. Русинѣвъ зѣ Галичины вѣдѣ есть 30 фамілій въ Edmonton, а теперь зновѣ мають приѣхати.

Хто хоче зѣголосити ся, най на аше на адресу:

JOHN GLOWA EXCELSIOR PA.

Руска butcher Russian Meat Market OLYPHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часѣ и пунктуально.

Якъ кто вѣдѣ прозрѣвъ, якъ кто хоче назвати ся чоловікомъ, най покине вѣдѣ разѣ жидѣвъ, а най удасть ся до нашего честного чоловіка

Кузьмы Свалы въ ОЛИФАНТѢ.

Т. TALPASZ, ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ Рускій Реставраторъ — и —

готельничій 248 PEARL STR. SHAMOKIN, PA. Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой! — Добрый вечеръ, свѣте! А куда такъ спѣшите? — До Талпаша, братѣ!

— Что за Талпашъ? Зѣдѣи онъ? — Та-жъ крайній нашъ милый — У него вѣдѣ русскіи — Подѣривляють спѣлы...

— Что за бридѣзъ я пинѣ тамъ! — Обходѣтъ нашъ милый! — Обслужѣе якъ братамъ! — Танѣ подѣвѣчайню!

Глядае ся! Где есть?

Михаилъ Венцель, родомъ зѣ Грабу, пов. Ясло, Галичина. Приѣхавъ зѣ краю 1884 р. має перебувати гдѣсь коло Нью Йорку (New York). Кто-бы о нѣмъ зналъ нехай подѣстѣ вѣстку на адресу:

Asafat Kurywka 226. Boy str. Shamokin, Pa.

Юліанъ Копыстѣйскій (JULIAN KOPYSZCANSKI) 420 W. Pine st. ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салѣонъ рускій. — Найлучшій напѣтки можна ту дѣстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмѣного гатунку, горѣвки досконаліи, цигара дуже добріи.

Спѣшѣтъ Братя Русины до своего братчика Юлька.

NOVELTY WORKS

Найлучше и найлѣтше направляє байсѣкльѣ, якъ и другіи легкіи машины. Робить замки и ключи. Вѣдѣ бракуючи части при байсѣкльѣхъ и машинахъ доправляє. Яко фазовый майстеръ въ своимъ заводѣ, всяку роботу выконуе совѣстно и дуже добре.

W. E. DEIBERT 109. W. Independence st. SHAMOKIN, PA.

НО! НО! НО!

Stop! Станѣ и огляни всѣ возы для бучерѣвъ, грѣсерникѣвъ, голселѣйковѣ (до розвожѣния пива) и розличній другіи, робленіи зѣ найлѣтшого матеріалу и найлѣтшой робѣты.

Головне ковальство!

Спеціально вырабляють ся жѣлѣзніи плѣты, и обгорѣжѣния надгробникѣвъ.

J. E. ZIMMERMAN Agt. Cor. Independence and Market str. SHAMOKIN, PA.

Чѣтайтѣ!!!

Шторѣ зѣ убраньями, въ найновѣйшій, найлѣтшій и найтанѣйшій всякій убраня заосмотрѣнный.

Платить ся гѣтовѣкомъ (cash). Танѣше однакъ майже о половинѣ якъ въ другихъ шторахъ.

Убраня для великихъ, для малыхъ и для дѣтей. Всякій другіи приборы потрібніи до убраня. — За доброту товари ручитъ ся. Кто тутъ купитъ собѣ убраня, то певно не пожалуе.

Ано! спробуйте чи то неправда и идѣтъ до

N. R. LUDS Cash Clothers and Hatter 318. E. Independence str. SHAMOKIN, PA.

ДЛЯ ХОРОГО ФЕДЯ.

Образокъ въ житіи.

Маленькій Федя лежавъ хорый въ постели и тяжело стогнавъ, мовъ стара людина. Мама обтуживала его латунцями, хухала ему на ручки и ножки, бо въ хатѣ было зимно, въ печи не палено... Федѣвъ тато, Марко Бурый, пригноблений сидѣвъ край стола, оперъ голову на руки и думавъ сумну думу...

Вже не разъ вонъ переживавъ не оденъ смутокъ, не оденъ жалъ, но здаєсь, ще нѣколи не було ему такъ жалко, якъ нинѣ. Для чого? Ото вонъ заощадивъ зъ заробленихъ грошей на стѣлю, чтобы найняти конѣ до лѣса та купити фѣру дровъ, бо на дворѣ люта зима, паливо вышло, а до того ще й дитина, его любый Федя запедужавъ на якусь слабѣсть, Богъ знае, на яку: лежить въ постели, не хоче нѣчого нѣ ѣсти, нѣ пити, лишь стоице, а сердце въ батька-матери роздирає ся зъ болю.

Вонъ вранцѣ вже думавъ, до кого-бъ то зъ сусѣдовъ удати ся за конѣми, коли въ томъ дверѣ рипнули и до хаты вступивъ присяжный.

— Ану, Марку! — закликавъ той непрошеный гѣсть, — иди-но до канцеляри та заплати, не боже, податокъ. Здекудникъ чекає ще вѣдь вчера, а коли нинѣ не заплатишь, то возьмуть кожухъ, позабирають вереты...

Марко Бурый вдаривъ ся объ полы руками.

— Ось тобѣ дрова! — закликавъ вонъ переляканный. — Та якъ же я могу теперъ платити податокъ — звернувъ ся вонъ до присяжного, — коли, бачите, въ мене выйшли дрова, на обѣсто нѣ трѣсочки, въ хатѣ не палено, а тутъ дитина захорѣла. Конче намъ треба дровъ...

— Га, що-жъ я вамъ могу порадити? — вѣдказавъ присяжный. — Мене до васъ прислали, то я прийшовъ и сказавъ вамъ, а вы робѣть собѣ, що хочете.

По тыхъ словахъ присяжный выйшовъ, а Марко задягнувъ ся въ латунецъ, завинувъ грошѣ въ вузалець и пошловъ до канцеляри. Вонъ же мавъ яку-таку надѣю... Вонъ думавъ що може ще выпросити ся, може его ще почекають до другого разу та не будуть грабити.

Въ канцеляри заставъ Марко великій стискъ народу. За столомъ сидѣвъ здекудникъ и водбиравъ грошѣ. Декотры бѣдны господарь и халушники просили ся, чтобы имъ ще почакали зъ податками, чтобы не грабили. Но здекудникъ бувъ неумолимый.

Оденъ бѣднй халушникъ просивъ ся и плакавъ, що не мае чимъ заплатити податокъ, що мусить купити дѣтамъ хлѣба. На то здекудникъ вдаривъ въ стѣлю кулакомъ и закричавъ:

— Податокъ першій, якъ твоя губа, мудю едець! давай грошѣ!

Марка мовъ обливъ хто зимною водою. Коли вонъ почувъ тѣ слова, тогдѣ ему пѣчюмъ водпала охота просити ся. Вонъ собѣ подумавъ: коли податокъ першій вѣдь губы, то певно, що

податокъ першій такожъ вѣдь дровъ, вѣдь голыхъ плечей, вѣдь босыхъ ногъ, вѣдь слабой дитины, вѣдь его Федя...

Такъ вонъ роздумавъ въ свой головѣ и коли прийшла на нього черга, вонъ вывязавъ безъ гомону грошѣ зъ вузалика, положивъ на стѣлю и заплативъ податокъ за свою хатину, за шовчину, за маленькій огородецъ, за клаптикъ поля и, звѣсивши голову, пошловъ смутно до дому.

Ще нѣколи не було ему такъ жалко, якъ нинѣ. Пѣльный день вонъ пересидѣвъ у хатѣ, слухавъ, якъ заводила жѣнка надъ хорою дитиною, якъ дитина стогнала, а ему самому сердце краилось, вѣдь журбы та грызоты въ головѣ кинѣло, переверталось...

И чому они тамъ въ канцеляри взяли вѣдь него грошѣ, коли тѣ грошѣ бул въ него остатнй и вонъ потребувавъ ихъ на паливо, коли вже не для себе то бодай для слабой дитины? И чи они забогатѣють тими его кѣльками риньскими? Чи справедливо, чи по людски они поступаютъ? Чому не хотять почекати до лѣтнего часу?... Такъ и тымъ подобнй пытаня ставивъ собѣ бѣднй Марко, а вѣдь вѣдывъди, якъ насувались ему на тѣ пытаня, драгуювали его, бурили, доводили до грѣха...

Щобы отрястись вѣдь такихъ думокъ, вонъ звернувъ ся до жѣнки и запытавъ:

— А що тамъ Федя? Чи буде ему лекше? якъ ты думаєшь?

— Де тамъ лекше! — вѣдказала жѣнка крозь слезы. — Богъ знае, чп дочекає до рана... Руки и ноги зимнй, якъ лѣдъ. Кобы ще хоть въ хатѣ тепло було, а то лютъ, здаєсь ще зимнѣйше, якъ на дворѣ...

Вонъ вставъ и подѣйшовъ до постелѣ, помацавъ дитину за руки за ноги, — зимнй.

— А Господи Боже! — простогнавъ вонъ и выбѣгъ на дворѣ.

(Дальше буде).

JOHN GLOWA.

EXCELSIOR, PA.

Одинокій штортъ на цѣлый Excelsior Ивана Гловы.

Вже его не потребуемо захвалювати, бо каждый не вѣдь нинѣ его знае, а хто еще не знае, най зайдѣ и купитъ, а певно не пожалуе.

Рускій комп. штортъ

Second str.

MT. CARMEL, PA.

Перворядный рускій штортъ заосмотренный въ все по-требнй товары, най-лѣтшого гатунку и по найтуншій цѣнѣ.

Каждый Русинъ, если потребуетъ что купити, повиненъ удавати ся до своихъ краинѣвъ, родныхъ братѣвъ, а не вспомогати чужинцѣвъ.

Русины до Русинѣвъ!

LIACHOWICZ & FEINBERG (Ляховичъ и Файнбергъ)

425 Shamokin st. ШАМОКИНЪ, ПА.

Польско-литовскій zegarmistrz i ювилеры.

Всяки направи zegarmistrz выконуютъ точно, тѣмъ и въ короткомъ часѣ и на направи гарантуе. — Має на складѣ великій выборъ зигарковъ золотыхъ и сѣрныхъ по дешевой цѣнѣ, на доброту каждого зигарка гарантуе. Обручки слѣбны, якъ хто купуе доставляе подарунку гарный будильникъ.

Стѣнны zegary дають на выплатѣ.

PETRO SERAFIN

Петро Серафинъ

424 Shamokin St.

Рускій готель.

Має пиво, виску и всякй другй здоровй напитокъ. Готель чистенскій, услуга порядна, честна и солидна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самихъ подпомагати.

РУССКИЙ КОМ. ШТОРЪ

727 Commerce st.

ШАМОКИНЪ, ПА.

Менажеры:

Михаилъ Лабовскій

Михаилъ Колодѣй

Всяки товары найлѣтшого сорта, дуже тунй.

Родимцѣ! не споматайте жидѣвъ, але своихъ братѣвъ!

РУСКАЯ ТОРГОВЛЯ

(Greek Store Company)

415 Shamokin St.

въ ШАМОКИНЪ ПА.

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свой богатый складъ всякого рода винтуалѣвъ и майнерскихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы, Мука, крохмалъ, солонина Мыски, горшки вѣсь овочи Зеленина и сушеннина.

Е чернушка, Е петрушка.

Іоанъ Захаріашъ

(JOHN ZACHARIASZ)

Freeland, Pa.

Выготовляе всякй рѣзбренскй церковнй работы, якъ иконостасы, оларѣ обохъ обрядѣвъ и другй рѣчп. За солидную роботу ручать священники и рады церковнй, для котрыхъ церковъ вонъ работы выготовляе.

РУССКИЙ КРАВЕЦЪ

Теодоръ Олесньовичъ

(Theodore Olesniowicz)

319 Beech st.

SCRANTON, PA.

Найлѣтшій кравецъ на цѣлу околицю. Учивъ ся въ краю и въ Америцѣ. Найлѣтше знае робити одежы для священниковъ — якъ реверенды и пр. Всякй водзнаки и шапки для Братствъ дуже хорошо выготовляе. Робитъ дуже добре, якъи хочете убраня цивильнй.

Люде, Русины — вже часъ покинути жидѣвъ — вже часъ зайти до своего чолѣвка.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.

* TROMETTERS * (Тромейтеръ)

Cor. Rock & Sunbury str. ШАМОКИН, ПА.

напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ каждомъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекусъ. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга чинна и солидна.

Особнй покой для рѣдинъ. — Найлучшй вина, пива, ликеры, виски и вѣсь можливй ваптки. Цѣна дуже мала.

Препоручає ся вѣсьмъ сю реставрацію, а передовѣсьмъ привѣднмъ.

Пшучій сей адвертайсментъ ручитъ за Тромейтера.

Гаврилъ Малинякъ

Гуртовнй складъ

(Wholesale)

20 Market st.

ШАМОКИН, ПА.

Має завсѣгды на складѣ свѣжѣ добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвахъ зъ найлучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣтшого гатунку

Братя! замовляйте у своего!

M. ROTHSCHILD,

642 E. Sunbury St.

ШАМОКИНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убранъ, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякй другй рѣчи того рода въ найлѣтшомъ гатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

JOSEPH WALLISCH

JOHN AMBICKI

(Иосифъ Вальшъ)

(Иванъ Амбикій)

212 Lincoln St.

ШАМОКИН, ПА.

Сплѣлка найлѣтшихъ, найсолѣднѣйшихъ и найтѣншихъ кравцѣвъ на цѣле мѣсто.

Роблять дуже ладно убраня нови на весѣля, похвалъ, свята и на будни дни. Хто разъ у нихъ купитъ убраня, певно нѣколи до другого краица не зайдѣ, бо такъ полюбить ихъ роботу, що и другому ще порадитъ зайти до нихъ.

Мають на складѣ готови убраня кошуля, и другй розличнй рѣчи. Спроуйте краице, а не пожалуе.

HOTEL

HETMAN CHMIELNICKI.

ALEXY HALABURDA

Mt. CARMEL, PA.

Коло лѣтшого дѣла есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякй напой, якъ виска, пиво, румъ, теперъ дуже добрый и здоровй. Хто хоче переночувати, знайдѣ тамъ чистѣ ложко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижъ будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

Д-р. F. J. МИБЕК,

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

Cor. Shamokin & Chesnut st.

Одинокій лѣкаръ, славниинъ

на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣланный лѣкаръ въ справахъ положившихъ. Говоритъ по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаю сего знаменитого доктора, нашмъ Русинамъ.

НАЙСТАРИША, НАЙЛУЧ-

ША, НАЙСЛАВНѣЙША

АПТИКА

есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.

Cor. Shamokin & Sunbury st.

ШАМОКИН, ПА.

Вѣсь докторы мѣжъ котрымъ и Д-ръ Миколайчикъ илють свои реценцы и поручаютъ вѣсьмъ тую оптику, де вѣсь лѣки приготавлиють ся совѣстно.

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ

ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТЪ ПА.

Пѣдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛКА

Звѣстного руского патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ вѣсьмъ штгорѣвъ

во вѣсь потребнй товары и всякого рода по якъ найтѣншій цѣнѣ. Каждый тамонный Русинъ уважачи себе правдивымъ и циримъ патриотомъ, найспѣшнѣ до своего руского шттору. Особенно напй гадзынѣ най йдутъ громадно!

На що Юськовъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до своего.

W. H. LEWIS, 622. Sunbury St.

BRANCH STORE.

11. N. Shamokin str.

ШАМОКИН, ПА.

Складъ всякихъ музичныхъ инструментовъ, якъ трубы, гармоніи, пѣнина, скрипки, басы и другй краснй инструменты. Цѣны не высокы, а инструменты дуже добры, спроваджены зъ найлѣтшихъ фабрикъ. Якъ-бы хто хтѣвъ повеселити ся въ недѣлю и свята, най зайдѣ тамъ, а купитъ собѣ тѣмъ краснй, музичный инструментъ.

Найлѣтше лѣкарство па вѣсь слабости зъ фабрикъ: „RIPANS CHEMICAL Company“

Лѣчитъ слѣдуючй слабости: Нуднѣсть, млоисти, боль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестраниѣсть, затвердѣние, направле жолудокъ и вѣсь другй слабости.

Лѣкарства тѣ называютъ ся такъ:

Ripans Tabules. Ripans Tabules cure nausea. Ripans Tabules at druglists. Ripans Tabules cure dizziness. Ripans Tabules cure flatulence. Ripans Tabules cure headache. Ripans Tabules cure dyspepsia. Ripans Tabules assist digestion. Ripans Tabules cure bad breath. Ripans Tabules cure biliousness. Ripans Tabules cure constipation. Ripans Tabules cure indigestion. Ripans Tabules cure torpid liver. Ripans Tabules gentle cathartic. Ripans Tabules cure constipation. Ripans Tabules: pleasant laxative. Ripans Tabules: for sour stomach. Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна достати во вѣсьмъ антикахъ.

Хто хоче наптити ся свѣжого пива, доброй виски и въ каждомъ часѣ достати закуску — най прийдѣ до честного руского чолѣвка

Ивана Репя

(JOHN REPA)

118. Public Square

Exchange Hotel Restaurant—

а дуже добре буде услуженый.

Хто мае яку справу на кортѣ не потребѣе далеко ходити, а при томъ и добру порадѣ достанѣ у

ИВАНА РЕПЯ.

въ Wilkes Barre, Pa.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-

РОНѢВЪ.

Выпываетъ также керичи на похороны, хрестины и весѣлы по душѣ низкихъ цѣнахъ.

300

PEARL and MULBERRY st.

ШАМОКИН, ПА.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA.

Пиво одного зъ наибѣльшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вѣльное вѣдь всякихъ примѣшковъ, и для того есть найздоровниимъ. Завсѣгда одной и той самой доброты и приємного смаку и есть ено-ряджане пѣдъ зарядомъ одного зъ найздѣнншихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.

Вырабляе въ найлѣтшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнй родины повинны замовляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.

READING, PA.

Хто хоче справити яку оцѣру до своихъ церкви нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого и найлѣтшого

Руского товариства для výroby и торговлѣ рѣзъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѣ:

наплечники, етихари, поясы, обрусы, плитоны, фелоны, епитрахиль, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнй и взагалѣ всякй рѣчи потребнй до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШІ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на болѣше якъ 100 злр. а. в. вѣдповѣднй опустѣ (рабатъ).

Вѣсь рѣчи выкончѣны етило послѣя приписѣвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходитъ на мѣсце призначѣна найдалѣше за мѣсиць вѣдь часу замовленя.

Товаръ высылаєсь лишъ за попереднымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

„Товариство для výroby и торговлѣ рѣзъ церковныхъ“ въ Самборѣ,

AUSTRIA, GALICIA.

W. CENTER ST. SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фанъ)

Хоругѣвъ, Вѣдзнакъ

Пасѣвъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парадъ зъ найлѣтшого едѣва; чотыри и цѣвъ черезъ шѣсть и пѣтъ стѣпъ зѣ вѣсьмъ приборами

\$25, и 26.75

Прапоры болѣше зъ найлѣтшомъ матеріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пинѣтъ по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN

9 W. Centre St.

SHENANDOAH, PA.